

Герлянд Т.М.,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник лабораторії технологій професійної освіти
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

**РОЗВИТОК ПРОЕКТУВАЛЬНИХ ВМІНЬ
УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ:
ФУНКЦІОНАЛЬНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ**

В предложенных тезисах рассмотрено актуальную проблему развития проективных умений учащихся профессионально-технических учебных заведений, функции и пути их реализации, что обеспечивает приобретение личностью важнейших общих и профессиональных компетентностей.

***Ключевые слова:** проект, технология, компетентность, профессиональная деятельность.*

Модернізація професійної освіти відбувається під впливом змін на сучасному ринку праці. Ринкові перетворення не тільки змінили попит на робочу силу, зажадали нових якостей людського капіталу, а й є орієнтованими, перш за все, на становлення особистості випускника установ професійної освіти, формування перспективного соціуму, спрямованого на створення ресурсу для інноваційної економіки.

Проектні технології та методика їх рішення є предметом дослідження багатьох наук: педагогіки, соціології, економіки, архітектури, дизайну та ін. Застосування проектних технологій у вивченні різних навчальних предметів і дисциплін, визначення їх сутнісних характеристик, способів розробки і методики дозволили виділити в дидактиці самостійний напрям досліджень, який називається проектним підходом у навчанні (В. Гузеєв, Е. Полат, Г. Селевко та ін.).

Відповідно до цього підходу формування загальних і професійних компетентностей учнів розглядаються як спеціально організована їхня самостійна освітня діяльність під керівництвом педагога за рішенням значущої для них проблеми. Організовані ним (педагогом) проекти дозволяють створювати проблемні професійні ситуації, керувати навчанням, активізувати пізнавальну діяльність учнів, а також сприяють

більш ефективному засвоєнню знань, розвитку таких важливих для майбутнього фахівця умінь – проектувальних.

Отже, метою організації проектної діяльності є формування проектувальних умінь учнів по оволодінню ними майбутньою професійною діяльністю. Застосування методу проектів у навчальному процесі полягає в формуванні узагальнених способів професійної і громадської діяльності, загальних і професійних компетентностей шляхом розвитку різних компонентів проектувальних умінь. Діяльнісну основу мають й інші методи навчання (ділова гра, тренінг, кейс-методи), але, на наш погляд, саме проектний метод дозволяє сформувати конкретні одиниці проектувальних умінь, які утворюють основу загальних і професійних компетентностей майбутнього кваліфікованого робітника.

Тому для підготовки конкурентоспроможного фахівця необхідно розробити науково-методичне забезпечення цільової професійної підготовки учнів, в основу якої має бути покладено метод проектів, що забезпечує придбання важливих сьогодні загальних і професійних компетентностей через формування проектувальних умінь, що дозволяють майбутнім фахівцям не тільки розуміти сутнісні основи професії, а й необхідного для її реалізації інструментарію – способів, прийомів, методів діяльності.

Проектні технології в процесі їх реалізації виконують певні функції.

Мотиваційна функція активізує мислення, спонукає учнів до діяльності. У методі проектів мотивація реалізується через подібності проекту з реальними умовами професійної діяльності. Реалізація мотиваційної функції в проектних технологіях – це той стимулюючий прийом навчання, який дозволяє впливати на свідомість і почуття учнів.

Інформаційна функція дозволяє розширити інформаційне поле учнів через змістовну наповнюваність проекту, за допомогою різних джерел інформації (ЗМІ, Інтернет, результати соціальних опитувань та ін.). У процесі роботи над проектом учні навчаються здійснюють пошук

додаткових відомостей (про нові професії, спеціальності, які користуються попитом сучасним ринком праці, про використання), роблять порівняльний аналіз явищ і процесів зовнішнього і внутрішнього середовища досліджуваного явища (SWOT-аналіз, PEST-аналіз). Найчастіше проекти саме плануються таким чином, що для їх реалізації додаткова інформація повинна обов'язково бути отримана в процесі самостійної роботи учнів з різними джерелами.

Управлінська функція проектних технологій реалізується через поетапний розвиток проектувальних умінь, що входять до складу загальних і професійних компетентностей. Керуючи навчальним проектом педагог формує проектувальні вміння учнів, «відточує» ті вміння, які необхідні в майбутній професійній діяльності, а також через склад проектувальних умінь завжди можна продіагностувати оволодіння учнями способами професійної діяльності на кожному етапі навчання.

Проектувальна функція дозволяє формувати проектувальні вміння учнів в процесі реалізації проекту, вони освоюються ними і стають властивостями особистості, здатної виконувати певні дії в заданих або нових умовах на основі сформованості професійних умінь.

Навчальна функція має за мету алгоритм, стандарт дій, це процес зміни існуючих об'єктів, систем з метою створення нового продукту. Ця функція дозволяє побачити прогалини або невідповідності в професійній підготовці учнів і спланувати педагогу заходи по їх усуненню. Оцінювання і порівняння вміння учнів із заданими в стандарті дозволяє уникнути суб'єктивності в оцінюванні їхньої діяльності реалізувати проекти.

Таким чином, розвиток проектувальних умінь учнів засобами проектів при вивченні як загальноосвітніх, так і професійних модулів у сучасних закладах професійно-технічної освіти повинні забезпечити умови для їх формування і оволодіння узагальненими способами майбутньої професійної діяльності.